

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudkyně zpravodajky Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatelky: **Aliance pro budoucnost**, sídlem Pacovská 2104/1, Praha 4, a účastnice řízení: **Státní volební komise**, sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, o návrhu na neplatnost volby všech kandidátů, kteří byli zvoleni do Poslanecké sněmovny Parlamentu, i jejich náhradníků ve volbách konaných ve dnech 8. a 9. října 2021

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Volební stížnost

[1] Navrhovatelka je politickou stranou, která ve sněmovních volbách konaných ve dnech 8. a 9. října 2021 kandidovala ve všech volebních krajích. Svou volební stížností se domáhá rozhodnutí o neplatnosti volby všech kandidátů, kteří byli zvoleni do Poslanecké sněmovny Parlamentu, i jejich náhradníků.

[2] Navrhovatelka uvedla, že její předseda a zároveň její kandidát Ing. Pavel Sehnal volil v okrsku č. 18004 právě navrhovatelku a dal přednostní hlas sám sobě. Podle informací Českého statistického úřadu (ČSÚ) na webu www.volby.cz však Ing. Pavel Sehnal neobdržel v tomto volebním okrsku žádný přednostní hlas. Vzhledem k této chybě při započítání přednostního hlasu je pravděpodobné, že podobná zkreslení nastala i v dalších volebních okrscích.

[3] Krom toho navrhovatelka upozornila na zprávu Úřadu pro dohled nad financováním politických stran a hnutí, podle které třetina kandidujících subjektů nezveřejnila v zákonné lhůtě informace o svém financování. To podle navrhovatelky narušilo férovou politickou soutěž a integritu voleb.

[4] Tato porušení volebního zákona (zákona č. 247/1995 Sb. o volbách do Parlamentu České republiky) byla natolik intenzivní, že ovlivnila výsledky volby všech kandidátů do Poslanecké sněmovny, jakož i jejich náhradníků. Proto se navrhovatelka domáhá neplatnosti jejich volby.

[5] Státní volební komise ve svém vyjádření popsala obvyklý postup, jímž okrskové volební komise zjišťují výsledek hlasování, a zdůraznila, že žádný volební orgán nemůže po skončení voleb přepočítávat odevzdané hlasy. Především však uvedla, že navrhovatelka nedoložila, jak jí tvrzené porušení zákona hrubě ovlivnilo výsledek volby kandidátů.

II. Právní hodnocení

[6] Do konce roku 2016 požadoval § 87 odst. 5 volebního zákona, aby ten, kdo navrhuje neplatnost volby kandidáta, tvrdil, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který *mohl ovlivnit výsledek volby* tohoto kandidáta. Nejvyšší správní soud za této právní úpravy dospěl ke třem základním předpokladům, které musejí být vždy splněny, aby mohl volební stížnosti vyhovět (srov. např. usnesení ze dne 2. července 2004, čj. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS): (1) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, (2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno volební stížností, a (3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, je možné se důvodně domnívat, že by kandidát nebyl zřejmě vůbec zvolen. Takto intenzivní protizákonnost tedy způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.

[7] Ustanovení § 87 odst. 5 však bylo s účinností od 1. ledna 2017 novelizováno (zákonem č. 322/2016 Sb.), kterým se mění volební zákony a další související zákony. Podle nyní účinného znění musí navrhovatel tvrdit, že porušení volebního zákona *hrubě ovlivnilo výsledek volby* kandidáta. Mezi původním a novým zněním zákona, tedy mezi formulací *mohl ovlivnit* a *hrubě ovlivnil*, je významový rozdíl.

[8] Ačkoli s tím text volebního zákona ve znění do konce roku 2016 nepočítal, případný zásah volebního soudu mohlo podle judikatury vyvolat jen *podstatné* porušení zákona. Nadále tak lze vycházet z dosavadní judikatury, neboť pojem „*hrubé ovlivnění*“ výsledků voleb lze považovat za ekvivalent jejich „*zatemnění*“. Přesto soud zdůrazňuje, že volební zákon nově žádá, aby tvrzené porušení zákona skutečně ovlivnilo výsledek volby. V řízení tak musí být prokázáno, že porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu ovlivnilo (nikoli jen mohlo ovlivnit) výsledek voleb, a to hrubým způsobem.

Započítání přednostních hlasů

[9] Okrsková či zvláštní volební komise sečte přednostní hlasy, které byly odevzdány jednotlivým kandidátům (§ 40 odst. 4 volebního zákona, věta druhá). Takto zjištěný počet platných přednostních hlasů odevzdaných pro jednotlivé kandidáty pak uvede v zápisu o průběhu a výsledku hlasování [§ 42 odst. 2 písm. f) volebního zákona]. Pokud tedy byl kandidátu Ing. Pavlu Sehnalovi udělen přednostní hlas a volební komise jej nezapočítala a neuvedla jej ve svém zápisu (nemohl tak být zahrnut do zveřejněných volebních výsledků), postupovala v rozporu se zákonem.

[10] Přednostní hlasy se však uplatní teprve tehdy, pokud volební strana překročí uzavírací klauzuli ve výši 5 % z celkového počtu odevzdaných platných hlasů. Přitom k přednostním hlasům se ani v tomto případě nepřihlíží automaticky, ale jen tehdy, pokud některý z kandidátů získal takový počet přednostních hlasů, který činí nejméně 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro tuto volební stranu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. června 2006, čj. Vol 8/2006-17, č. 354/2004 Sb. NSS; ze dne 25. června 2009, čj. Vol 3/2009-47; ze dne 19. června 2014, čj. Vol 10/2014-57; nebo ze dne 24. června 2014, čj. Vol 6/2014-120).

[11] Navrhovatelka v těchto volbách získala jen 11 531 platných hlasů, což činilo 0,21 % ze všech platných hlasů (srov. informace ČSÚ na webu www.volby.cz). Je tedy zřejmé, že tato volební strana nepřekročila pětiprocentní uzavírací klauzuli, k počtu udělených přednostních hlasů proto nemohlo být vůbec přihlédnuto.

[12] I pokud tedy volební komise nevzala v úvahu přednostní hlas pro Ing. Pavla Sehnala kandidujícího za volební stranu, která nepřekročila uzavírací klauzuli, nemůže to mít žádný vliv na celkové volební výsledky. Namítané pochybení volební komise už jen proto nemůže způsobit neplatnost volby kandidátů.

[13] Zásah soudu je možný jen ve výjimečných případech tam, kde se vada volebního procesu prokazatelně promítla do výsledku voleb, takže bez zásahu by byl zvolen někdo jiný. Proto není třeba se věcně zabývat návrhy, které směřují jen proti nesprávnému údaji o volebním zisku, ale neplyne z nich jiné rozložení mandátů (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2019, sp. zn. I. ÚS 4178/18, bod 75). Jelikož pochybení volební komise nemůže ovlivnit volební výsledky, není ani povinností soudu přepočítávat přednostní hlasy odevzdané v okrsku č. 18004 a ověřovat, zda je volební komise započítala správně, či nikoliv.

[14] Navrhovatelčiny úvahy o tom, že podobných chyb se plošně dopouštěly i jiné okrskové volební komise, nejsou podložené, a soud je tak považuje spíše za spekulace. Navrhovatelka generalizuje jedno konkrétní tvrzené pochybení, aniž však své závěry opírá o konkrétní skutečnosti či důkazy. Navíc nelze „extrapolovat“ chybovost při sčítání hlasů zjištěnou v jednom volebním okrsku na ostatní volební okrsky příslušného volebního kraje, natož na volební okrsky v jiných krajích (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. listopadu 2013, čj. Vol 120/2013-42).

Financování politických subjektů

[15] Navrhovatelka dále obecně poukázala na tiskovou zprávu Úřadu pro dohled nad financováním politických stran a hnutí, ze které plyne porušení § 16c odst. 4 volebního zákona, neboť třetina kandidujících politických subjektů včas nezveřejnila informace o osobách, které financují jejich volební kampaň. Krom tohoto upozornění však navrhovatelka neuvedla nic, co by svědčilo o tom, že tvrzené porušení zákona jakkoli ovlivnilo výsledek volby kandidátů, natožpak aby jej ovlivnilo hrubě. Namítané skutečnosti tak nemohou zpochybnit platnost volby kandidátů.

III. Závěr a náklady řízení

[16] Navrhovatelka neuspěla se žádnou ze svých námitek, a Nejvyšší správní soud proto její návrh zamítl. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 93 odst. 4 soudního řádu správního).

P o u ě n í: Toto usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 věta druhá soudního řádu správního).

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2021

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu